

LUPETA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
1 lună 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
Telefon Nr. 47—82.

... .. APARE
sub direcția unui
comitet de redacțiune.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11
insertiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

Organizație de partid.

I.

Da, aceasta ni-ar trebui, — vor răspunde mulți în gândul lor, cetind cuvintele puse în fruntea acestui articol.

Dar s'a constatat de atâtea ori lucrul acesta și n'am putea să spunem, că s'ar fi făcut vre-o dată un pas înainte pe urma acestor constatări, în cât problema organizației noastre de partid amenință a se pironi în conștiința noastră ca o problemă ce va atârna vecinic în văzduh — bunăoară ca sicriul lui Mohamed. Și nu e bine mai ales pentru acest veac de nervositate, prin care trecem, să se lase pendente multă vreme chestiuni cari au darul de a ne preocupa foarte mult.

Abordăm din nou problema organizației noastre de partid cu gândul de a scruta: pentruce, cu toate că s'a recunoscut și s'a simțit necesitatea unei desăvârșite organizații de partid, — organizația partidului nostru n'a înaintat spre o desăvârșire? O abordăm, fiindcă problema se impune ea însăși, prin faptul, că se agită din nou din partea acelor, cari sunt chemați și pot să o îndrumeze spre rezolvire.

Suntem informați, că în clubul deputaților noștri și printre fruntașii partidului nostru se vorbește din nou mai cu stăruință despre organizația partidului nostru și credem că ne putem aștepta în timpul cel mai apropiat la o inițiativă concretă din această parte.

În acest moment datoria noastră, a tuturor, cari dorim și mai multă viçoare, dar, mai ales mai mult spor luptelor noastre politice, este, să scrutăm ce ne-a ținut în loc de atâtea ori, când s'a mai ridicat problema organizării partidului nostru politic și cum va trebui să purcedem, ca să nu ne alegem și de astădată numai cu înțelegerea și cu constatarea neajunsurilor, — și fără nici o îndreptare.

*

Cu toate ordonanțele de desființare și opreliște ale miniștrilor Hieronymi și Perczel, partidul național român n'a încetat nici odată de a exista și de a funcționa. A avut, deci, și are și astăzi organizația sa, bună, slabă, cum s'a putut după împrejurări, după pu-

terile și după oamenii, pe cari poporul nostru i-a putut trimite în luptele politice.

Când constatăm necesitatea unei organizații de partid, nu înțelegem, că nu am fi avut și mai înainte o organizație, ci problema e, că organizația ce o avem, nu o putem socoti drept îndestulitoare pentru scopul luptelor noastre și va trebui să o înlocuim cu alta.

*

Neajunsul cel mai mare al organizației noastre de partid, cum o avem astăzi ne pare a fi, că această organizație—nu-și are organele ei. Un președinte, un comitet executiv și obștea, care află din gazete—pe cât se poate afla din gazete—ce se face la centru. Atâta avem. Nu își face nimeni iluzia, că un partid regnicolar va putea să funcționeze normal și bine cu atât.

Avem șefii, avem massele. Dar ne trebuie organele, care să mijlocească legătura dintre acești factori, cei mai importanți, fără doar și poate, cari însă cu toate aceste sunt ca un ceasornic, din al cărui mecanism lipsește o părțică.

Secretari de partid la centru, și un biou, secretari și biououri în comitate, deasemenea pe lângă comitetele executive cercuale. Astfel trebuie să ne închipuim organizația partidului nostru național, pentru a ni-o putea închipui funcționând mai precis, mai repede, mai sistematic și mult mai intensiv decât astăzi.

Dar secretarii—și, pe alocuri, personalul biouourilor—ar trebui nu numai să aibă cunoștințe și destoinicie, ci să și lucreze mult și stăruitor în funcțiile lor. Pentru a le putea cere această muncă, pentru a li-o putea cere pe un timp îndelungat, pe ani, pe viață—și chiar în această stabilitate și continuitate ar trebui să fie una dintre forțele organizației noastre — pentru acesta ar trebui, ca în legătură cu funcția la care vor fi puși să li-se dea și mijloacele de existență. Trebuie deci capitaluri însemnate, cari numai prin jertfe se vor putea aduna.

Trebuie bani pentru a crea și susține o organizație și ne trebuie o organizație și pentru a putea aduna

mijloacele bănești necesare unei propagande politice.

Am fi ajuns aci cu noroc într'un circulus vitiosus. Nădejdea ne e, că vom avea bărbați hotărâți, destoinici și jertfitori, cari cu noroc ne vor scoate din acest circulus.

*

Cu multele trăgănări și având în dos și opreliștele de mai înainte, începea să pătrundă prea adânc ideea, că nouă nu ni-ar fi permis să ne afirmăm și să funcționăm în plină publicitate, ca partid politic; pentrucă ne-am isbi de cunoscutele opreliști și de altele noue și grindină de pedepse s'ar descărca asupra noastră, nefiindu-ne partidul recunoscut din partea deținătorilor puterii de stat.

Sedințe permanente. Șirul măsurilor reacționare și volnice ce se iau împotriva deputaților croați pare a nu se fi terminat. Partidul kossuthist care pe vremuri apărase cu atâta căldură sfintenția regulamentului Camerei nu s'a mulțumit cu procedeul „rezervat“ al lui Rakovszky, l'a luat deci pe Návay. Acum nu e mulțumit nici cu volniciile lui, nici cu ședințele de Duminecă. El cere mai mult: ședințe permanente. Să nu se termine ședința până nu se votează proiectul de lege pus în discuție.

Mai mulți membri ai partidului kossuthist l'au și rugat pe Wekerle să se hotărască la acest pas energic, guvernul însă nu îndrăznește—încă nu îndrăznește!— fiindcă câțiva politicieni distinși s'au pronunțat împotriva ședințelor permanente. „Ideea, însă, — zice „B. H-p“ — în general a fost primită cu multe simpatii“.

Cu multe simpatii... Ce amară ironie a sorții!

La culmea chiemării. «Șezi, porcule! — Porci! — Infami! — Mișei! — Pungași ordinari. — Porcării! — Nerușinați! — Lași!»

Aceste sunt expresiile cele mai domoale cari au fost rostite în Camera deputaților, în ședința de Sâmbătă, la adresa deputaților croați.

Și președintele a tăcut și n'a chiebat pe nimeni la ordine, și doi miniștri au tăcut și nici măcar n'au roșit, și majoritatea analfabetă și-a făcut mendele cum îi le poți face numai într'o tavernă de mahala...

Parlamentarism ungar, Ha! de tine!

ROMÂNIA

Ședința Camerei dela 23|6 Dec.
Discursul Dlui N. Iorga.

— Corespondență particulară —

În ședința de Vineri, a Camerei române, s'a luat în discuție proiectul de răspuns la mesagiu.

Primul orator a fost Dl Nicolae Iorga, profesor universitar și deputat al Iașului.

Atitudinea bărbătească, cinstea și demnitatea acestui om pe un teren unde aceste calități sunt cele mai slabe arme de apărare și afirmare, curagiul și abnegațiunea, cu care ia apărarea țărânilor, a acestei clase de oameni oropsiți și zdrobiți de trufia boerească, îl fac pe Dl Iorga să fie dușmănit de partidele de ori ce culoare iar glasul d-sale, singurul care interpretează în mod sincer durerea țării și mijloacele de îmbunătățire, răsună în pustiu, ori este înăbușit de strigăte de ură și de desaprobarie zgomotoasă.

«Disciplina D-v. de partid», zice cu drept cuvânt dl Iorga, «vă face să nu mă ascultați. Dacă aș fi un netrebnic sau bâlbăit, vă asigur, că mi-ați da mai multă atențiune și nu v'ați purta necuviincios cu mine....».

Cine cunoaște moravurile politicei noastre nu poate să nu dea dreptate acestor afirmări ale deputatului de Iași.

Fiecare cuvânt al său exprimă un adevăr, fiecare acuză a sa e o greșeală a partidelor istorice cari nu s'au interesat nici odată cu atenția care o merită, de soarta clasei țărânilor.

«Duminecă la Dacia un orator», — (Gr. Cantacuzino) continuă dânsul — vorbind de dinasticismul nostru, ne aseamnă în mod ironic cu Serbia. Cu toate acestea aș dori din tot sufletul ca țara noastră să poată ajunge în curând ca și Serbia, unde domnesc țărâni, unde marea majoritate a populațiunii trăiește mulțumită.

Serbia va putea trăi încă multe sute de ani, despre țara noastră însă nu putem zice la fel.

Dl Iorga explică apoi că este dinastic, fiind deplin convins despre democratismul M. Sale Regelui, căruia nu i-se dă tot de-auna posibilitatea de a se îngriji, după cum ar dori de mulțimea săracă.

Trecând la reforme zice, că se aștepta, ca la alcătuirea îmbunătățirilor, ce se proiectează a se crea pentru țărani, să fie chemată și această clasă să colaboreze cum s'a făcut de pildă la 1857 când țărâni au

fost chemați să contribuie și ei cu sfatul lor la opera de regenerare.

Ne lipsesc oamenii geniali, oamenii a căror intervenție ar putea remedia răul, cum a fost la 1864 un Mihail Cogălniceanu, pe care astăzi înzadar îl căutăm, căci nu există.

În 1864 țărâni au fost împroprietăriți nu de partide, ci împotriva dorinței lor, voia domnitorului Cuza și a lui Cogălniceanu.

După o jumătate de veac țărâni ar trebui să ia parte la pregătirea legilor menite să le îmbunătățească starea și le îndrepteze viața, ei însă nu sunt lăsați să pătrundă în Cameră.

Oratorul e nemulțumit de faptul, că guvernul ezită să aducă complexul de reforme făgăduite în Martie și se mulțumește să prezinte numai o parte din ele.

*

Ședința se suspendă pentru cinci minute. În acest interval se produce un incident între dl Iorga și deputatul Penescu. Acesta din urmă a fost provocat prin D-nii N. Filipescu și G. Cantacuzino martorii dlui Iorga.

Tribuna publică a făcut manifestații de simpatie dlui Iorga în urma căreia președintele ordonă evacuarea acestei tribune.

După redeschiderea ședinței Dl Iorga continuă ocupându-se cu reforma administrației, care există numai cu numele. Laudă îmbunătățirile aduse în învățământul rural de ministrul cultelor Dl Haret și descalifică procedura administrativă care în loc să susțină ordinea la țară, provoacă nelegi și conturbă liniștea publică prin sistemul său de favoruri și prin aplicarea principiului: după noi, potopul!

Discursul așa de întemeiat al Dlui Iorga ca toate acelea, cari atacă proprietatea mare și pe feudali n'a fost primit cu simpatie. E de altcum naturală această răceală a partidelor politice ai căror membrii, fără puține excepții sunt toți boeri cu tendințe reacționare, cari nu voiesc săși sape terenul de sub picioare.

A vorbi în mijlocul unei astfel de adunări de reforme radicale, de ridicarea unei clase pe care domniile aceștia au interesul, de a o afunda, însemnează mai puțin decât a predica în pustiu.

Cu toate acestea Dlui Iorga îi se cuvine marile merit de a încerca cel puțin să porniască un curent favorabil, pentru desrobirea unei clase fără de care țara românească n'ar însemna nimica.

Dee D-zeu, ca munca D-sale să fie încoronată cu succes.

Cazuri primejdioase de precedentă.

Azi a dat faliment tactica absurdă și proastă a guvernului care prin președinții Camerei vrea să scoată castanele din foc. El însuși nu știe sau nu vrea să ia poziție sinceră și energică împotriva destrăbălării croate și numai cu prețul știrbirii autorității parlamentului ar dori să înfrângă obstrucția căreia, de altminteri, el i-a dat viață. Justh Gyula a fugit la Makó pentru a nu asista la această profanare de biserică, Rakovszky nu vrea nici el din cinstea aceasta și astfel i-a rămas lui Návay misiunea ca cea ce ștatal cu toată puterea și toate armele ale nu e în stare să facă, s'o stoarcă el pe sama epocii naționale.

Războiul acesta ciudat a provocat azi scene ametoare. Am văzut cum își bătea joc de parlamentarism președintele Camerei care ar trebui se fie personificarea parlamentarismului. L-am văzut luând unui orator cuvântul pe motiv că de timp mai îndelungat abuzează de paciința Camerei, l-am văzut manevrând cu clopoțelul, întârziând cu naivitate meștesugită votările ce rute până intră din bufet cei câți-va deputați maghiari, l-am văzut tratând cu parțialitate nedreaptă și pe deputații naționaliști cari vorbesc ungurește, l-am văzut folosindu-se de arma de-a preda pe un deputat fără orice motiv comisiei de imunitate (în întreagă Cameră nu s'a găsit un snigur om care s'ar fi înspăimântat de aceste precedente fatale!), l-am văzut abuzând de marea forță morală a fotoliului președințial și provocând astfel scene urâte și scandaloase. Și toate aceste ca să poată opri vorba alor doi deputați croați...

E asta o situație absurdă și de nesuferit, care va avea consecvențe de sute de ori mai fatale decât pustiirea obstrucției croate. Președintele trebuie să fie stâlpul dreptății imparțiale, de temelie căreia să se frângă pornirile și interesele politice. Dacă e vre-o chestie de rezolvit între guvern și parlament sau o fracțiune cât de mică, — președintele Camerei nu poate fi nici ber-

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA“.

Scrisori din București.

II

Fulguleții de zăpadă și muzele. — Concertele din sala Ateneului. — Aurelia Conca. — *elica Delavrancea. Prințesa Sorgia.* — *Elena Bonciu.* — *Ermete Zacconi.* — *Titta Ocuffo.* — *Crimă sau virtute.* — *Sherlock Holmes și succesele dramei.* — *Hoțul de H. Bernstein.*

Copacii și-au desbrăcat ultimele frunze și crivățul vântură fulguleții de zăpadă prin zarea întenească. Abia se văd cupolele palatelor și în atmosfera îmbăcsită de politică a României, sălile capitalei se luminează, și un fâlfâit moale de aripi face o clipă de tăcere: vin muzele!

Se întorc din țări depărlate gingașe solii ale cântului, cu toată puterea de farmec a triumfului cel drept și cu toată bucuria regăsirii acasă, unde au răsărit și iată s'au împlinit visurile de dulce glorie... Câteva zile numele lor drag e pe buzele tuturor.

Ne vine de peste mări o prințesă în strălucire ca să ne mai arate cumcă frumșeta trupului e și ea o artă.

Ateneul își deschide largi porțile și tri-

umful de o clipă, renoit, și nespuse de dulce al glasului Elenei Bonciu cald și puternic în concertul soietății „Carmen“ ne dă iarăși fiorul mândriei de ceea-ce avem.

Ermete Zacconi la „Teatrul Lyric“, naturalist și bizar, uimește dar nu place. Critica bună îl disecă, îl contestă. Cu drept cuvânt, căci arta nu i legată de pământ. Plutește ca ceriul. Intunească și rece, ori senină și caldă, dar e sus.

La Teatrul Național, unde ne oprim cu inima strânsă, Titta Ocuffo seceră aplause cu glasul lui celebru.

Cu toată promisiunea binevoitoare a notițelor din gazete nu s'a reluat nimic din repertoriul pieselor noastre mai noi și nu s'a jucat decât o singură piesă nouă: „Crimă sau Virtute“ de Bengescu-Dabija, par'că într'adins aleasă ca dovadă cât de slabe pot fi lucrările noastre originale.

În schimb am asistat la succesele traducerilor din „Sherlock Holmes“ și săptămâni de-a rândul la zgomotoasa izbândă a dramei „Hoțul“ de H. Bernstein.

În toate epocile literaturii, și de când se cunoaște arta teatrului, s'au scris opere ușoare, de mare senzație, ale căror succese s'au zvânturat cu vremea, și s'au scris opere grele, de adâncă senzație, cari nu pot răsbate în vulg, dar se s'nt și să păstrează

în inimi alese și rămâne neperitoare în frumșeta lor. „Sherlock Holmes“ pare a fi din genul celor dintâi. „Hoțul“, nu-i de nici una din aceste categorii. De unde succesul?

Subiectul, deși cunoscut publicului, dacă nu din spectacol, din numeroasele recenzii, dări de seamă, cari toate trimbițau cu zgomot minunatele calități ale piesei, îl vom resuma, cât să poate de pe scurt:

O femeie tânără, de modestă condiție, fură bani din sertarul patronei soțului ei, unde petrece vara, pentru-ca să-și facă și ea rochii scumpe, la fel cu celelalte dame, pe cari le întâlnește în aceasta bogată vilă. Furtul e descoperit și e acuzat fiul patronului, de noăsprezece ani, cu moravuri ireproșabile până acum, dar inamorat la nebunie de frumoasa Maris, care cochetează cu dânsul și apoi singură îl roagă să primească asupra lui și să mărturisească furtul.

Și asta simplu „din dragoste, din prea multă dragoste pentru tine“ mărturisește Maris soțului ei după ce e prinsă de el în iatac ascunzând restul banilor furați cari nu puteau fi economii. Numai ca să i placă și mai mult, ca să poată auzi din gura lui: Maris, soțul tău te admiră! Din pricina toaletelor. Și soțul o iartă.

Tânărul e gata să primească chiar exilul

becele care sparge peretele, nici șeful statului-major. Lucrurilor acestora trebuie să li se pună capăt dacă nu voim să facem din parlament un teatru comic, ridicol. Guvernul sau să înfrângă obstrucția, sau să lege un pact, sau să-și tragă apoi consecvențele din situația încurcată. Căci doară dacă Tisza ar fi voit sau ar fi îndrăznit să facă măcar a 50-a parte din cea ce face astăzi Wekerle prin Návay, tot Perczel Dezső ar fi și astăzi președintele Camerei...

„Pesti Napló.”

BULETIN PARLAMENTAR

Numai croatește!

Detragerea cuvântului cu droaia.

Sedința dela 8 Decemvrie.

La deschiderea ședinței nu sunt în sală decât vr'o câți-va deputați. Mai târziu sala e populată. Galerile sunt tixite de lumea curioasă, care se folosește de momentul binevenit, că Dumineca pot azista la o ședință parlamentară.

Azi a fost în cameră și Eötvös K. deputatul democrat. Întâlnidu-se cu Polit sau îmbrățișat în zâmbetul camerei întregi. Cu naționaliștii încă sa întreținut câte-va clipe.

Culoarele.

In culoare se discută viu incidentul întâmplat în ședința de Sâmbătă.

Poziția hotărâtă și energică a Croaților îi pune pe gânduri.

Culoarele sunt vizitate de multă lume, care se uită cu timiditate la deputații aprofundați în discuții politice.

*

Ședința se deschide la orele 10 de Návay. Se verifică procesul verbal al ședinții trecute.

Deputații naționaliști sunt în număr frumos: Vlad, Brediceanu, Lucaciu, Vaida, Polit, Pop, Maniu.

Se trece la ordinea de zi.

Întâiul orator: Luchinici. E făcut atent de mai multe ori. I-se ia cuvântul.

Îți iau cuvântul!

Lorcovici... E făcut atent întâia oară... a doua oară... îi ia cuvântul...

Brllici... îi i'a cuvântul.

Mazuranici... e făcut atent întâia... etc. i-se i'a cuvântul.

Aplauze la Croați!

Vincovici e făcut atent de mai multe ori, șade jos indignat.

Supilo vorbește des întrerupt de aplauzele croaților.

... întâia oară... a doua oară... I-se ia cuvântul.

Grahovaț... îi i'a cuvântul.

Budisavlevici... îi i'a cuvântul.

Culmea.

Banianin e făcut atent de 2 ori. A treia oară: «în numele bunei cuviințe parlamentare» (?) e făcut atent.

Parlament unguresc și bună cuviință parlamentară!

In fine îi detrage cuvântul.

Ședința se ridică la orele 3.

Lui Návay i-se fac ovații, Supilo și cu Croații strigă: «Jivio Hrvatska».

Ședința viitoare Luni la 10.

Sedința dela 9 Decemvrie.

Discuția monoparagrafului sa încheiat.

Ședința se deschide de vicepreședinte Návay, în prezența unui număr de deputați destul de mare.

Dintre deputații naționaliști sunt de față: Vlad, Lucaci, Brediceanu, Polit, Vaida, Maniu.

Se verifică protocolul ședinței de ieri, apoi se cetesc contra-propunerile înaintate de Croați.

Ministrul de honvezime Jekelfalusy înaintează unele rapoarte obicinuite în fiecare an, ce se refer la chestii, cari privesc honvezimea.

Se continuă discuția monoparagrafului. Primul orator e Ilici. Nu vorbește mult, căci i-se i'a cuvântul.

Urmează Muacevici, care își încheie vorbirea în aplauzele Croaților, declarând că nu primește proiectul.

Ne mai fiind oratori se încheie discuția monoparagrafului în general.

Ședința se suspendă.

Dreptul cuvântului final îl folosesc.

Ședința se deschide din nou. Președinte Racovszky. In urma dreptului de a se folosi de cuvântul final, vorbește, mai întâi, raportorul comisiei Földes Béla. Vorbește scurt, la sfârșit spune, că e interes general și patriotic, ca proiectul să se voteze.

Aplauze și aprobări.

Se ridică fostul ministru de justiție Polónyi Géza. Mai întâi răspunde atacurilor îndreptate în contra lui de Szterényi. Documentează că Szterényi nu cunoaște legile. Critică purtarea guvernului în urma căreia, nici unul dintre miniștri nu e de față să răspundă acestor atacuri drepte.

Vorbește de cvotă și de banca națională. Trage la îndoială planurile guvernului.

Mai târziu vin miniștrii.

Szterényi răspunde în termeni scurți lui Polónyi.

Polit Mihail (sârb naționalist) dovedește nelegalitatea și anticonstituționalitatea proiectului monoparagraf. Atinge și chestia croată, apoi spune că țara nu consimte cu actele guvernului cari nu mulțumesc toate popoarele ce locuiesc aici. Camera care se va întruni pe baza sufragiului universal va dovedi aceasta. La sfârșit dă un proiect de hotărâre.

E curios cu câtă ușurință au ascultat analfabeții feudali ai camerei vorbirea liberală și cu conținut a bătrânului luptător naționalist.

La sfârșit aplauze pe băncile naționaliștilor și ale Croaților.

Ultimul asalt al Croaților. Rakovsky îl întrece pe Návay.

Roici e făcut atent într'una. Își încheie vorbirea.

Surmin: E făcut atent întâia oară... i-se ia cuvântul.

Pinterovici întâia oară... a doua oară... i-se i'a cuvântul.

Magdici pronunță 4—5 cuvinte, i-se i'a cuvântul. Croații aplaudă unica procedură în felul său a președintelui Racovszky.

Luchinici... întâia oară... a doua oară... i-se ia cuvântul.

Mazuranici... i-se ia cuvântul.

Polónyi vorbește în chestie de regulament.

Președintele spune, că dl Polónyi nu trebuia să aducă chestia aceasta acuma, când dușmanii țării fac cele mai mari neazuri guvernului, care muncește pentru țară.

Ședința se ridică.

Ședința viitoare mâne Marți la orele 10.

în Brasilia deși inima i-se frânge de durerea părintelui pe care îl adoră și de care a fost adorat, până când într'un elan de simțiri generoase totul se repară. Maris cuprinsă de remușcare tipă în momentul suprem: „Opriți trăsura! Eu am furat, nu el!” Părintele chinuit o zi și o noapte de grozava decădere a fiului său pentru a cărui faptă n'avusese destule cuvinte de revoltă amară, o iartă numai decât pe mica, drăgălașa Maris. Și când bărbatul ei explică: „Și știi de ce a furat? Ca să-și facă rochii, pentru mine, fiindcă mă iubește foarte mult”. Păgubașul o mângăie chiar: „Nu plânge Maris, să uităm totul... biata Maris!”

Maris cere să plece ea în Brazilia, în mijlocul manifestărilor de dragoste generală. Bărbatul ei declara cu emfază: „De acum o iubesc și mai mult! Noi suntem de vină, bărbații, cerem femeilor noastre să fie cochete!”

Apoi potolit de gloria ce-l tulburase o clipă, lasă pe Maris singură să spuie o vorbă de adio tânărului Fernand: „Mi-e teamă de desperarea ta... Promite-mi că nu te sinucizi!” Tânărul, care se vede că nu primise destule dușuri reci pentru a se vindeca de pasiunea lui fatală, rămâne plângând, pe când cortina se lasă.

Mărturisesc că am zâmbit, cum ar zâmbi cineva strâns de închieturile mânilor.

M'am gândit în stalul meu la povestea cu împăratul cel fudul și cei doi șarlatani cari fâgăduiseră să țese din aur și mătăsoasă o pânză minunată, dar așa de minunată încât n'o puteau vedea decât numai cei vrednici și pricepuți, iar celor nevrednici pânza de pe războiu le rămânea invizibilă. Cum se adunaseră toți curtenii și admirau în cor frumusețea strălucită a pânzei, deși în război șarlatanii nu pusese nimic, doar faima goală! Dar fiecare se temeau să spuie adevărul, nu cumva să treacă drept nepricepător... Abia într'un târziu, când împăratul fu îmbrăcat în straietele acele de aur mincinoase, orbit și el de aceeași teamă, plimbat gol pe uliți, un copil văzu alaiul și strigă: „Dar n'are nimic pe el!”

Câțiva tresăriră la glasul adevărului; dar alaiul lașității trecu înainte...

In calitate de copil nebăgat în seamă, voi spune, că n'am găsit nimic frumos, nimic moral în drama lui Bernstein. Oferă, poate, unei actrițe la modă prilejul să-și arate toaletele și puterea de seducțiune. Dar sufletul? Nicăiri. Trist spectacol și icoană tristă a gustului artistic pervertit și micșorat!

Dialogurile banale, trivale am putea zice,

fără o clipă de înălțare, fără un sâmbure de poezie... Cel admirat din actul al doilea, care ține întreg actul, e așa de silit, încât crispează nervii ca hârâitul unui ferestru neuns. Când Maris cere „botșorul” forțându-și bărbatul să o prindă în brațe, când îl îmбие „să facem nani”, fără să vrea să țină cont de tulburarea acestuia la auzul nenorocirii ce lovise pe amicul seu, că Ferdinand, copilul stimat și iubit de toți e un hoț, — e chiar revoltător cinismul eroinei. După-cum de rău gust și grețoase sunt toate cochetațiile și desmierdările ei de femeiușcă ordinară.

Dra Voiculescu, așa de bine în alte roluri, ca în „Necinstiții”, de acelaș gen, își risipește aci înzădar puterile. Un public adevărat cult, cu iubire pentru arta cea nobilă și înălțătoare, nu va putea incununa eforturile ei.

Poate să-i aducă prinos de recunoștință femeile ușoare, pe cari autorul cu atâta galanterie le desculpă în teza lui, — și casele de confecțiuni, pentru a căror reclamă pare a fi făcută piesa.

Dar pe noi abaterea „Teatrului Național” dela menirea lui, ne doare.

Constanța Hoadoș.

Discursul dlui dep. Dr. Iuliu Maniu rostit în ședința de Vineri 6 Dec. a camerei.

(Urmare din nrul trecut.)

Să-mi crează cinstitul partid independist că în chestii de natura aceasta numai pasul întâi e greu. Va ști prea bine ce revoluție uriașă, ce agitație s'a născut când în era lui Bánffy întiașdată am ajuns în stare de ex-lex; nu va fi uitat nici că nu s'a putut liniști nici la cuvintele lui Bánffy, că niciodată n'a fost, încât să nu fi fost, și va fi și în viitor cumva; al doilea ex lex însă, ca și al treilea deja n'a aruncat valuri mai mari, iar al patrulea a trecut în toată liniștea.

Acest proiect de lege monoparagraf se prezintă acum sub egida partidului independist; mi-e teamă însă, că acestui proiect îi va urma un al doilea, al treilea și atunci conștiința nu ne va mai fi liniștită. Drept aceea pentru acest cas de precedentă răspunderea e a partidului independist.

Chestia aceasta însă trebuie lămurită și din punctul de vedere al situației politice și când țin să fac aceasta, trebuie să constat înainte de toate faptul, că comparând părțile slabe și bune, proiectul acesta de lege este rău. Acum cu ce-și motivează, adică cu ce-și scuză guvernul procedura aceasta? Cu situația silnică politică vrea să se scuze. Când însă vorbim despre situația silnică politică, atunci, ca să putem stabili responsabilitatea, trebuie să constatăm cine este cauza la această situație? Conte Apponyi vorbește despre pierderea luptei. Cine a pierdut lupta? Fără să voiesc a face reproșuri, căci aceasta nu sunt chemat să o fac, decât numai istoria, trebuie să constat afară de orice dubiu, că lupta aceasta a pierdut-o coaliția, bărbații conducători ai acesteia, prin urmare a lor este răspunderea pentru situația actuală. (Zgomot și contestări). Să fie cu iertare, dacă în cabinet se află cineva, care-și poate scuză procederea sa cu pierderea luptei, acesta nu poate fi altul decât singur contele Apponyi Albert. Pentru că trebuie să constatăm, că coaliția și comitetul ei diriguitor a suferit înfrângerea politică atunci, când voia să rezolve o chestie de putere cu o extraordinară încredere în sine, dar fără să aibă și putere, iar urmarea acestei împrejurări nu putea fi alta decât un dezastru complet.

Fățul vieții noastre politice s'a arătat și de astă dată. Domnii politicieni opoziționali au devenit miniștri, scuzând acum pierderea luptei cu situația gravă în care se găseau. Șeful luptei pierdute nu se poate lăuda cu o retragere pas de pas onorabilă. Răspunderea pentru transacția rea o poartă acești politicieni, cari acum se află în fotoliile ministeriale; dâșii, afară de unul singur, sunt cauza situației, din care a izvorât proiectul de lege din chestiune.

Cu privire la această situație silnică se mai zice, că ea pentru aceea există, pentru că pe deoparte timpul e scurt, pe de alta că Croații continuă cu obstrucția. Să cercetăm dacă rezolvirea acestei situații silnice numai cu ajutorul proiectului de față monoparagraf este posibilă, ori că există și un alt mod de soluțiune, și că cine poartă răspunderea pentru această situație silnică, care se aduce drept scuză din partea guvernului.

Cu scurtimea timpului guvernul la nici-o întâmplare nu se poate scuză, pentru că tândălise vremea care era destinată pentru ridicarea la valoarea de lege a transacției. Chestiile cari în înțelesul mesagiului de tron nu se pot nici zădărnici, nici retarda, sunt budgetul, contingentul militar, cota, transacția cu Austria și sufragiul universal.

Guvernul însă cu ce s'a ocupat? Deși în mesagiul de tron se spune hotărât că aceste chestii nu pot suferi amânare, guver-

nul totuși s'a ocupat cu proiectele de lege ale lui Apponyi, a căror desbatere ținuse 3 luni de zile, apoi cu proiectele de lege pentru servitori, cari au consumat alte două săptămâni, în sfârșit cu pragmatica impiegaților dela trenuri, care produse criza actuală, în care ne aflăm acum. Astfel guvernul timp de jumătate an s'a ocupat — contrar îndrumării coprinse în mesagiul — cu astfel de lucruri, cari nu aparțin cercului de activitate al acestui parlament, ca să mă exprim așa — lucruri, cari au retardat chestiile de mai mare importanță și însemnătate.

Afară de aceasta, guvernul acesta, ca nici un alt guvern, a pornit adevărată goană împotriva tuturor, cari nu erau aderenți și membri ai coaliției. Și persecuțiile acestea au răpit mult din timpul necesar deliberărilor în parlament, căci acestea trebuiau necondiționat chiar și din punctul de vedere al apărării suverane aici. Urmarea a fost, că timpul deveni scurt, ceea ce acum se numește situație silnică. Guvernul prin urmare nu se poate scuză cu aceea, că a fost nevoit să vină înaintea Camerei cu un proiect de lege monoparagraf, din cauza că timpul ce-i stă la dispoziție, este scurt.

Să fiți poftit a Vă folosi de timp pentru a rezolvi chestiile coprinse în mesagiul de tron și mai pe sus de toate a aranja cât mai grabnic chestia transacției cu Austria. Vă temeți însă să Vă prezintați aici cu proiectul pentru sufragiul universal și de aceea lungiți și tândăliți vremea cu lucruri, cari ar avea să urmeze numai după aceea la discuție.

O altă scuză, cu care veniți aici, este obstrucția. Țin să declar, că noi, deputații naționaliști nu ne aflăm în nici o alianță cu Croații. Chiar aceasta este cauza, pentru ce noi privim situația politică de tot obiectiv. Și chiar din motivul acesta, pentru că suntem obiectivi, nu Vă va conveni declarația mea, dar individual eu simpatizez cu lupta aceasta. (Zgomot).

Vă spun pentru ce. Iată, pentru ce. Cu pragmatica servitorilor ați violat dispozițiile coprinse în articolul de lege XXX: 1868 a convenției cu Croația (Contestări în stângă.) cea-ce nici Dvoastră nu negați. Asta ați recunoscut și Dvoastră. (Zgomot.) În urma asta cel puțin din punctul de vedere al apărării proprii nu se poate spune, că dâșii sunt cauza acestei stări de lucruri, ci se poate spune, că guvernul este cauza, pentru că se apucase să rezolve chestii, pentru cari n'avea nici timp nici oameni potrivii.

HALÁSZ L.: Nu-e așa!

Dr. IULIU MANIU: Să fie cu iertare, nu despre aceea este vorba, că două partide politice sunt contrare unul celuilalt, ci despre aceea, că țara-mamă se află pe picior de războiu cu provinciile surori, deci că ne găsim în fața unui conflict de drept public, ceea-ce din punctul de vedere al desvoltării țării în viitor, este un lucru, pe cât de neobicit, pe atât de primejdios.

Pentru o astfel de stare negreșit trebuie să primim răspunderea politică, deoarece atunci, când nu avem factori politici constituționali, ca referințele din țările anexate să fie întotdeauna normale și aranjate, vedem că aici se dă o luptă deja de jumătate an și că aceia, cari sunt responsabili pentru aceasta, sunt și mai departe în posturi, în fotoliile de catifea ori la spatele miniștrilor.

Aceasta este operație inparlamentară. Din punctul de vedere al parlamentarismului dâșii au datorința să tragă consecințele responsabilității lor politice.

O a treia urmare a acestui lucru inparlamentar, pe de o parte pentru că factorii de drept public nu trag consecințele din starea faptică, pe de alta pentru că guvernul nu s'a ținut de obligamentul parlamentar de a aduce în desbatere numai chestiile coprinse în mesagiul de tron, — zic, o a treia urmare a acestor două greșeli inparlamentare este prezentarea proiectului de lege monoparagraf.

Seria întregă a acestui inparlamentar-

rism nu se poate considera ca o situație silnică, din care să nu fie scăpare. Poftim numai a trage consecințele responsabilității politice, poftim a depune pe biroul Camerei proiectul pentru sufragiul universal, și vă asigurăm că proiectele de lege asupra transacției vor fi votate într-o singură zi. Aceasta este calea pentru a eși din situația în care ne găsim, și nu monoparagraful Dvoastră.

Mai important și mai general este punctul de vedere economic, din care pornind să privim transacția, și anume dacă din acest punct de vedere putea avea încredere în guvern, cumpănind favorurile ce au câștigat pe acest teren cu transacția. Dacă comparăm conținutul acestora, atunci vom putea constata, că față de gravaminele mari și față de sfârșit am obținut numai câteva izbânzi aparente; cea e de pildă chestia tarifei, transito, chestia despre legătura liniei ferate Annaberg, chestia liniei ferate dalmatine, cu cari am suferit un eșec complet; favorul ce se pretinde că am obținut față cu această înfrângere, în adevăr este iluzoriu de tot. Drept izbîndă se aduce înainte rezolvirea chestiei blocului, prin care nu se poate cumpăni rezolvirea chestiei dărilor de consum și forma contractelor despre acestea. Recunosc cu toată lealitatea că aranjarea chestiei dărilor de consum este un câștig.

Nu mă pot însă bucura pentru asta pentru că izbînda ori câștigul acesta este un prevestitor al monopolului de petrol și spirt atunci, când ori-ce om cu simț pentru chestii sociale-economice ar trebui să facă tot posibilul ca acest monopol să nu fie introdus, cu toate că este luat în programul dlui ministru al finanțelor, după cum știm. Favorul acesta de alt-cum și înaintea Dvoastră este neînsemnat de tot.

O altă izbîndă cu care ați venit aici, este forma contractuală. Când examinăm conținutul propriu al acestei izbânzi, să stabilim înainte de toate un principiu general. Anume actele publice trebuiesc judecate nu după numirea ce li se redă, ci după conținutul lor. Nu aceea este dător de măsură că actului îi dau numirea de contract ori convențiune, ci aceea, ce conține. În acest proiect de lege însă afară de titlu nu găsim absolut nimica, ce s'ar putea numi câștig.

Anume banca națională, teritoriul vamal autonom, după cum s'a stabilit deja mai de multă vreme, nu este o chestie juridică, nici formulă juridică, ci exclusiv economică. Iar dacă examinăm chestia din punctul de vedere economic atunci, două lucruri ies la iveală. Unul este dacă e posibilă înființarea bănci independente, celalalt dacă e rațională înființarea asta.

Apoi aceasta dlor nu este nevoie să o spun eu. Insuși dl ministru Apponyi a declarat că în privința băncii și mai înainte am avut dreptul înființării. Prin urmare dacă pe de o parte constatăm acest lucru, pe de alta declară însuși contele Apponyi că toate guvernele au avut dreptul de a realiza teritoriul vamal autonom, atunci ce trebuință a fost ca guvernul actual să câștige din nou acest drept (Zgomot). Un domn mă întrerupe zicând că acum nu există acest drept. Nu vreau se vă plictisesc cu lucruri cari s'au mai rostit aici, trebuie însă să observ, că termenul scadenței convențiilor cu străinătatea nu consună cu termenul când expiră transacția. Convențiile cu străinătatea devin scadente la 1915, nouă însă nu ne va fi ertat să încheem convențiuni cu străinătatea independent de Austria. Lucrul acesta s'a enunțat. (Contestări în stânga). Să admitem însă că la 1917 vom avea mână liberă. Cum să vor conforma atunci împrejurările? Trebuie să observ — și asta o știm cu toții, — că aci numai despre putere poate fi vorba. Noi jertfim deci milioane cu toate că bine știm, că aci nu este vorba despre hârtie, nu despre cuvântul alianță ori convențiune, ci despre putere, adică despre aceea că putea-vom realiza teritoriul vamal independent.

Noi însă am dat zeci de milioane, prin ceea-ce ne-am slăbit forţele proprii, asigurându-ne dreptul pe hârtie, de cari avem oin belşug.

SZASZ ZSOMBOR: Dacă nu se poate, atunci la ce e bună puterea?

IULIU MANIU: Dacă e putere, atunci se şi poate. După cât cunosc eu, On. Camera raporturile noastre cu Austria, interesele Austriei, întreaga ei dezvoltare, socot, că Austria nu va consimţi, ca noi să dăm fiinţă separării vamale. (Sgomot în stânga: Nu depinde de Austria). Depinde de proporţiile forţelor iar aceste nu vor fi mai favorabile. Austria deci nu va consimţi, pentru-că este pentru dânsa un interes vital, ca să asigure un debuşeu pentru produsele ei. Fiindcă eu prevăd, astfel, că Austria nici de acum în zece ani nu va consimţi ca să ne dea teritoriu vamal independent; iar această transacţiune, de altă parte nu oferă putinţa ca în privinţa proporţiei forţelor cumpăna să se plece în favorul nostru; nu pot înţelege ce „izbândă“ să fie şi ce înşămnatate să aibă „acea izbândă“, al cărei conţinut ar fi că de aci înainte vom avea contract vamal, iar nu alianţă vamală.

Dar chestia independenţei vamale şi cea a independenţei băncii mai sunt împreunate şi cu o altă problemă de importanţă, care este problema practică. Iar practicabilitatea depinde de formaţiunea intereselor economice.

Este de a se hotărâ acum — aceasta e chestiunea ce preocupă viaţa noastră economică astăzi — că oare înfiinţarea băncii independente şi a teritoriului vamal independent în 1917 va fi practică ori nu, va fi ori nu în interesul ţării, avându-se în vedere situaţia economică a ţării noastre.

Cât pentru partidul nostru, acesta nu a luat nici o finută cu privire la chestia amintită ci a lăsat-o ca o chestiune deschisă.

Eu, ca particular, cumpănind cu sânguină şi cu constienţiositate argumentele, cari se pot invoca dintr-o parte sau din altă parte, am convingerea, că înfiinţarea la terminii arătaţi ai băncii independente şi a teritoriului vamal independent, şi mai ales înfiinţarea acestora acum, ar fi hotărât, contra intereselor noastre economice. (Mişcare în stânga.)

Imi dau samă de faptul, cât de iute poate o lozincă populară să câştige pentru sine întreaga opinie publică, fără ca această opinie publică să înţeleagă rostul lozincei cu pricina. Astfel şi lozincele teritoriului vamal independent trebuie să le despărţim de drumul, pe care îl dictează cumpănirea serioasă. Eu declar, că nu sunt amic al ideii de a se înfiinţa acum banca independentă şi teritoriul vamal independent şi probabil nu-i voi fi prieten nici în 1917.

O VOCE (din stânga): Ne gândiam la asta numai decât!

DR. IULIU MANIU: Țin de datorinţa mea să iau în apărare aici toate interesele ţării. Pentru ţara noastră, care eminent este o ţară agrară, dar mai ales pentru clasa proprietarilor de pământ ar fi un adevărat dezastru, dacă teritoriul vamal autonom s'ar realiza fără nici o tranziţie. (Mişcare în stânga.)

Eu sunt de credinţa că în ori-ce stat trebuie să se tindă la dezvoltarea industriei; cred şi aceea că în scopul acesta trebuiesc aduse şi jertfe; cred şi aceea că trebuie să suferim şi zgudui, şi poate le şi suportăm, dar nu aceasta este întrebarea, ci aceea că este oare capabilă generaţia noastră de azi să suporte aceste zgudui. E întrebare, dacă generaţia aceasta care a trecut prin marea transformare socială, generaţie care şi azi încă simţeste influenţa acelei transformări, acelei schimbări economice, peste care a trecut dela epocalul an 1848 până în ziua de azi, e întrebare, dacă generaţia aceasta, care, după-cum vedem, nu creşte, ci din contră în urma stărilor noastre sărăceşte şi este împiedecată în dezvoltarea ei;

este ea oare chemată, şi datoră să suporte şi această zguduire?

O VOCE (în centru): Din cauza teritoriului vamal comun!

DR. IULIU MANIU: ... dacă aceeaşi generaţie este capabilă să supraveţuiască ceea mare transformare şi influenţa ei, care este în cazul unei astfel de treceri economice o urmare naturală. Eu nu cred. Nu se poate pretinde dela nime să renunţe la libertate; acesta este un lucru natural, şi nu se poate cere nici dela un stat să renunţe la libertatea sa.

Dar este o altă întrebare, să uzeze oare de acest drept?

Ce părere aţi avea D-Voastră despre un medic, care ar sfătui pe un bolnav reconvalescent să meargă pe munţii cu zăpadă la plimbare; așa-i că aţi zice, că un atare medic nic. habar n'are ce va să zică un tratament, de care are nevoie un bolnav? Şi ţara noastră să nizuieşte să se aranjeze economicşte independent, dar şi ea se află în stare de reconvalescenţă, prin urmare nu se poate pretinde, dela ea o schimbare atât de repede dela teritoriul vamal comun la cel autonom. ...

O VOCE (în stânga): Tranziţie de 10 ani!

IULIU MANIU: Tranziţie de 10 ani. Aci residă partea slabă a convenţiei, a transacţiei. Dv. aţi prezentat lucrul ca şi când acum nu voiţi să realizaţi teritoriul vamal autonom, ci abia după o tranziţie de 10 ani. Fiţi convinşi domnilor că dezvoltarea vieţii economice la un popor, ca al nostru şi în împrejurările dela noi dă foarte puţin înainte într'un interval de 10 ani.

Ce sunt 10 ani în privinţa dezvoltării economice, când e vorba de o decadentă de 40 de ani? Prea puţin e timpul acesta, pentruca să poată înlocui forţa economică ce se recere la înjgheburăa unui nou sistem economic. Şi eu aş dori ca să mă înşel în privinţa aceasta, dar așa cred, că pot profeti deja de pe acum, că D-voastră nu veţi face uz nici în 1917 de toate consecvenţele teritoriului vamal autonom; nu veţi introduce teritoriul vamal independent căci vă veţi convinge, că se va produce o zguduire care va aduce pe bărbaţii de stat de pe vremea aceea în aceeaşi dilemă, în care se află membrii actuali ai guvernului şi se va găsi de bună seamă şi atunci un ministru, care să-şi combată vorbele proprii, să-şi compromită frazele şi să declare, că nu se pot jertfi interesele economice ale ţării, şi că nu pot fi expuse ruinei economice milioanele de cetăţeni.

MARKOS GYULA: Acesta e un discurs pentru Reichsrath!

PREŞ. (sună): Te rog să ascuţi în linişte d-le deputat Markos!

IULIU MANIU: Eu nu vorbesc după gustul şi dorinţa nimănui, ci îmi exprim convingerea proprie, căci văd, că în parlamentul acesta nu s'a aflat nici un om, care să îndrăznească a desvolta aceasta. Eu ştiu una şi bună, şi anume: că nici în natură, nici în dezvoltarea popoarelor nu sunt salturi. Da, există o anumită dezvoltare care se poate împiedeca, dară ca dezvoltarea aceasta să o accelerezi în mod forţat cu puteri închipuite, — așa ceva — nu există.

Şi-apoi daţi-mi voie vă rog — înfiinţarea băncii ungare şi a teritoriului vamal independent — fie că se înfiinţează acuma, fie că se înfiinţează în 1917 — constituie într'adevăr un salt, pe care starea noastră financiară nu l-ar putea suporta.

Dar aici nu e vorba numai despre aceea, că eu ca deputat opoziţional nu primesc ce doriţi D-voastră. E vorba că însuşi preşedintele consiliului nu doreşte banca ungară şi teritoriul vamal autonom.

O VOCE (în stânga): Suspicionare!

IULIU MANIU: Şi-acum de ce amintesc eu toate lucrurile acestea? Ca să dovedesc că guvernul n'a procedat cu cea hotărâre politică firmă, pe care ar reclama-o interesul ţării. În fruntea acestui guvern a stat un bărbat care nu voieşte să obţină bancă ungară şi teritoriul vamal au-

tonom dară aduce jertfe pentru că în 1910 sau în 1917 să se poată introduce ceea ce oânsul nu voieşte să introducă. Aceasta cel puțin după părerea mea e o greşeală suficientă pentru ca să ne îndemne să nu votăm proiectul.

Sau credeţi D-voastră că în 1910 respective în 1917 se va introduce banca naţională şi teritoriul vamal autonom. Domnul ministru-preşedinte a declarat categoric, fără ca să mai poată rămânea în privinţa aceasta vre-o îndoială, că el a preparat — ce e drept — terenul pentru înfiinţarea băncii ungare, însă banca ungară el nu o va înfiinţa, ci va lăsa locul pe seama aceuia care îi va urma amăsurat fluctuaţiunilor politice. Daţi-mi voie, dacă ministrul de finanţe care e în stare de a cunoaşte mai bine starea financiară a ţării — e de părerea că realizarea băncii ungare nu este în interesul ţării, nu-mi veţi putea lua în nume de rău dacă îmi exprim aceeaşi convingere (Zgomot în stânga).

Nimeni nu trage la îndoială că în privinţa băncii comune există o înţelegere. Căci doar' e indiscutabil că există o înţelegere pe baza căreia una dintre condiţiunile introducerii băncii ungare e, ca chestiunile ce îşi au izvorul în valuta diferenţială să fie tranşată în înţelegere reciprocă. Dar tu cine On. Camera? Cu Austria? Dar dacă Austria nu primeşte procedeu acela care ne convine nouă, unde vom ajunge? Va urma că nu va fi bancă naţională, nu va fi transacţie, căci D-voastră nici atunci nu vă veţi putea compara forţele financiare cu ale Austriei şi astfel nu veţi putea introduce banca autonomă, fără ca Austria să se învoiască la aceasta. Nu pentrucă nu aţi avea drept la aceasta, ci fiindcă nu veţi îndrăzni face așa ceva, căci la caz că D-voastră a-ţi voi să înfiinţaţi banca independentă fără consensul Austriei, atunci Austria şi toate cercurile ei financiare şi banca austro-ungară va dispune forţa financiară, ca să pornească războiul de exterminare în contra noastră, pentruca să împiedice realizarea autonomiei noastre financiare.

De aceea nu mă pot eu împăca cu rezolvarea aceasta, căci nu numai din cauza teritoriului vamal autonom dar şi prin continuă scoatere în relief a băncii ungare de către guvern, putem fi expuşi deja de pe acum unui război financiar, care ni se pregăteşte din partea Austriei, pentru cazul că voim să întemeiem banca ungară. Vecinicele târgueli, cari vor urma de acum până la 1910 vor reclama jertfe mari, vor stoarce multe lacrimi, vor face să sufere multe existenţe şi asta din cauza că banca austro-ungară şi cercurile financiare din Austria vor să arate mereu că fără aceştia banca ungară nu poate şi nu-i permis să se realizeze.

Tocmai din această cauză, nu fac ochi dulci acestui guvern, pentrucă nu înfiinţează banca ungară şi teritoriul vamal autonom, ci pentrucă în această chestie n'are curagiul politic de a sta în faţa noastră şi a ne spune ce vrea şi ce nu vrea.

Faţă de Austria se lucrează cu o politică de ameninţare şi de înfricere, a cărei urmare este că ei păşesc pe terenul de luptă şi în loc ca banca austro-ungară să ne salveze din situaţia critică financiară în care ne zbatem, acum abia se începe şi se continuă lupta, care nu se poate sfârşi, decât cu învingerea noastră.

Şi cu cât se va face mai multă larmă în scopul înfiinţării băncii autonome la 1910, fapt cerut de ambiţia noastră de a ne întări, cu atât ei se vor folosi mai mult de toate armele de acum înainte chiar pentru a împiedeca fără nici o condiţie o astfel de înfiinţare.

Dar nu numai motivele acestea generale mă silesc să iau o poziţie ostilă proiectului transacţiunii. Afară de aceste generalităţi, cari au format şi obiectul de opoziţie al unora dintre colegii mei, mai dispun şi de alte motive cari întregesc punctul meu separat de vedere.

Dela 1867 încoace, data încheerii tran-

sacţiunii cu Austria guvernele, care sau perindat au avut totdeauna în vedere să lege compromisul cu Austria acolo în Viena, dară nu sau sfiit să vă dee D-voastră aci mână liberă, de a putea lucra fără presiune din afară şi fără larmă, la întărirea domniei de clasă. (Zgomot în stânga). Politica aceasta de îngăduinţă o continuaţi şi D-voastră. (Zgomot, preşedintele sună).

La 1867 s'a încheiat pactul cu Austria. Acestui compromis nu i-a putut urma imediat politica libertăţii de acţiune ci s'a făcut articolul XLIV din 1868, art. XXX din acelaş an, prin care se asigură Croaţilor şi naţiunilor nemaghiare ale ţării drepturile lor.

Îndată însă, ce s'au obicinuit cu situaţia creată de transacţia din 67 au început politica acţiunii libere ignorând pe toată linia şi încontinuu legile acestea fundamentale, călcându-le în picioare, făcându-le inofensive. Şi aceasta nu s'a întâmplat numai odată. Pot documenta cu dovezi, că fiecare compromis încheiat cu Austria a avut de urmare împrejurările pe care le-am schiţat precum şi libertatea acţiunii D-v., faţă de toate popoarele ţării acesteia, cari nu se pot uni cu politica de rasă şi de clasă ce o practicaţi. (Zgomot; Preşedintele sună).

Acum căutaţi a ne mângâia, spunându-ne că ceea-ce a fost în trecut nu va fi în prezent sub domnia coaliţiei. Considerând toate acestea afirm, — iau asupra-mi toată responsabilitatea şi la timpul său voi aduce dovezi — că noi, cari nu suntem aderenţii coaliţiei şi ai politice ei nici odată n'am fost atât de urgisiţi şi de asupriţi, ca acum sub guvernul acesta.

Voi avea de sigur timp şi ocazie să documentez aceste afirmaţiuni şi astfel vă voi acorda posibilitatea de a mă contraria, de a mă desarma în cazul, când nu voi susţine adevărul. (Zgomot).

Dar vă întreb, că abstrăgând dela toate acestea, — guvernul, nu urmează el oare tocmai această politică cu proiectul, ce ne preocupă? Conte de Apponyi şi dl referent însuşi au exclamat cu hotărâre că transacţia cu Austria trebuie încheiată, pentru a se putea duce lupta cu efect împotriva greutăţilor şi duşmanilor din launtru, cari au tăbărit cu o putere demonică asupra D-v.

Ce expresie de salon a politice acestei libertăţi de acţiune!

Aud dintr'o întrerupere, că şi D-v. aveţi dreptul de a vă apăra. D-v. dispuneţi de tot în această ţară: bani, tărie, putere, administraţie, autoritate, armată, tot e al D-v., şi tocmai D-v. pretindeţi, că aveţi dreptul, de a vă apăra? Dar în contra cui, dacă nu tocmai împotriva D-v.? (Zgomot).

Căci legilor D-v., puterii D-v., politicei D-v de clasă şi de rasă, condusă în decurs de 40 de ani noi n'am opus decât dreptatea. Pentru aceea însă să nu credeţi, că ne temem, că o să puteţi continua politica aceasta, întrebându-ţi armele în contra dreptăţii şi că veţi putea reporta învingerea asupra dreptei noastre cauze.

EGRY BÉLA: Vorbeşte la obiect.

PREŞ.: Rog pe dl orator să vorbească la obiect.

IULIU MANIU: O să închei îndată. Nu primesc proiectul pentru că pe deoparte nu văd în el nici o forţă care ne ar favoriza situaţia noastră economică, şi care m'ar îndreptăţi să am încredere faţă de influinţa lui viitoare; pe de altă parte prevederea guvernului şi modul cum a prezentat acest proiect, nu-mi inspiră nici o încredere.

Nici eu şi nici partidul meu nu primim proiectul transacţiunii. Pentru aceea însă să nu gândiţi — că până când activitatea noastră politică nu are o putere pozitivă, ne folosim de forţa noastră negativă, şi vă oferim serviciul de a putea arunca asupra noastră responsabilitatea unei eventuale ruini a ţării, fie ea economică ori având ori ce alt caracter politic!

Dacă noi, on. Cameră, am vedea, că prin activitatea noastră pozitivă putem salva ţara din situaţia în care se află, na-

tural, că am proceda astfel. (Zgomot, preşedintele sună). Astăzi însă nu putem face acest lucru, deoarece nu putem lua asupra noastră responsabilitatea întorsăturilor economice nu faţă de D-v., ori de alţi, ci în interesul milioanele acestei ţări nu ne putem împreuna cu responsabilitatea întocmirilor gospodăriei lor, căci acest pas ar însemna că noi cari dispunem numai de o putere negativă vom să distrugem economic situaţia şi așa debilă a Ungariei. (Zgomot).

Va veni şi pentru noi vremea unei acţiuni pozitive, până atunci însă ne abţinem dela orice mijloc mai eficace.

Resping deci proiectul de lege şi primesc moţiunea înaintată de colegul meu, deputatul Mihail Polit. (Aplauze pe băncile naţionalităţilor).

FRANZ JOSEF Apă purgativă

ŞTIRILE ZILEI.

Luni, 9 Decembrie n.

— **Rectificare.** În ultimul număr al ziarului nostru s'a strecurat o greşală în articolul prim. În şirul prim din coloana primă cel d'întăiu cuvânt este a se citi „respectul”, în loc de raportul.

— **Cruce periculoasă pentru statul maghiar.** Un creştin bun din Brad a făcut cu cheltuiala sa o cruce mare de lemn pe stradă, dar fiind crucea văpsită în mândrul nostru tricolor, gendarmii cu ajutorul unor Țigani au scos crucea dela locul ei şi au dus-o la casa comunală. Poporul, văzând aceasta, a fost consternat până în adâncul inimii. Faptul s'a întâmplat în 28 Noemvrie, în zi de târg.

— **Logodnă.** Dşoara Letiţia Vicaş şi dl dr. Alexandru Aciu s'au logodit în Hidig, la 26 Noemvrie 1907.

— **Toate şcolile elementare din Făgăraş,** din cauza de morb între elevi, s'au închis încă din 25 Nov., pe timp nedeterminat. Intre elevi grasează pojarul şi difteria. La ultima întrunire a comisiei sanitare, ținută în 30 Nov., d-nii medici din Făgăraş au constatat cu 19 cazuri de morb mai mult ca la întrunirea anterioară din 23. Primăria comunală a dispus, văruirea de nou a şcolilor, spălarea padimentului şi a băncilor cu leşie şi desinfecarea radicală a localurilor de şcoală. «T. O.»

— **Necrolog.** Meletie Cosma, ampoi de tribunal reg. i. p. a repausat în etate de 35 ani şi al 9-lea an al fericitei sale căsătorii în Timişoara-Fabric. Il jeleşte dna Elena Cosma n. Pocan, fiul Aurel şi rudeniile.

Odihnească în pace!

— **Eötvös şi Croaţii.** Bătrânul Vodă, Eötvös Károly a rătăcit eri cumva în Cameră, unde s'a preumblat prin culoare, făcând glume pe socoteala tuturor.

— Ce cauţi tu acum în Cameră? Nu se vorbeşte decât croaţeşte şi limba asta nimeni n'o înţelege! — Ţi observă unul dintre Kossuthiştii analfabeţi mai gălăgioşi.

Voda dă din cap, îngândurat.

— Lasă-mă'n pace... Aş putea eu să vă vorbesc în cea mai perfectă limbă ungurească şi — voi tot nu m'aţi înţelege!

Analfabetul n'a mai zis un cuvânt măcar.

— **Catastrofă groaznică.** În minele de cărbuni din valea râului Monongahela din Virginia de Vest (America de Nord) s'a întâmplat o groaznică nenorocire. În mine s'a produs o explozie, căreia i-au căzut jertfă 5—600 muncitori. Vre-o 400 mineri au fost

scosi turtiţi de sub ruine. Explozia a fost atât de puternică, încât mari bucăţi de fier şi alte obiecte de o considerabilă greutate au fost aruncate la o distanţă de câţiva kilometri. Catastrofa aceasta este cea mai mare printre toate câte s'au întâmplat până acum în America. Din cauza că în acest loc nenorocirile se succedau până acuma des, valea aceasta este numită valea morţii.

— **Reprezentantul Japoniei la Londra în Budapesta.** Conte Komura, ambasadorul Japoniei la Londra, fost ministru de externe japon pe timpul războiului ruso-japonez a sosit eri în Budapesta. Conte Komura era membru al delegaţiei japoneze pentru încheierea păcii dela Portsmouth.

— **O statuă anonimă în Paris.** Oraşul Paris se hotărise se ridice o statuă unei cunoscute figuri din marea revoluţie franceză, vestită nu atât pentru iubirea sa pentru popor, cu care se lăuda, cât mai mult pentru cruzimea, cu care trimitea la ghilotimă cetăţenii cu miile şi zecile de mii. Este Marat, care inaugurase un regim de groaznică teroare cu suplicii de moarte pentru cea mai mică suspiciune imaginară ori nebasată. Pentru cruzimea cu care stăpânea peste viaţa şi averea cetăţenilor, acest superlativ al lui Robespierre în cruzimi a fost străpuns de dşoara Corday, care prin atitudine sa eroică îşi liberase patria de un monstru sîngeros.

Acestui om a ridicat Parizul nu de mult o statuie pe o stradă destul de frecventă. Un lucru însă este curios de tot. Anume s'a omis inscripţia de pe statuie, așa că nime nu ştie pe cine reprezintă acea figură de bronz anonimă. Consiliul oraşului singur va fi ştiind pentru-ca se păstreze anonimitatea statuei. De altcum şi monumentul este reprezentat de jumătate gol, dinainte cu un Țol de bronz. Sub acest Țol figura îţi face impresia ca şi când s'ar afla într'o cadă de scaldat. Se ştie că tiranul suferia de o boală de sânge, împotriva căreia folosia dese băi. Astfel bolnav cum era, semna în baie sentenţele de moarte, ucigând sub durata întregei sale domnii aproape 300.000 de cetăţeni.

— **Milionar sătul de viaţă.** Proprietarul mai multor milioane de lire, Luigi Lombardo, care şi ca compositor ajunsese să fie cunoscut în întreagă Italia, şi-a tras un glonte în timp, din cauza că pierduse 18 milioane de lire cu ocaziunea unei crize financiare în America.

— **Soartea balonului „Patrie“.** Sâmbătă se vestea din Londra, că balonul „Patrie“ a fost văzut în Irlanda, unde s'a lăsat jos, dar după ce pierdu o aripă—lovindu-se de un zid, — iarăşi s'a ridicat plutind mai departe în aer spre Suedia. Bucuria Francezilor a fost mai mare când balonul a sbrat mai departe, căci astfel secretul invenţiunii n'a ajuns să fie cunoscut şi de Englezi.

— **Fuga din America.** Ce Eldorado binecuvântat era America înainte cu câţiva ani pentru Europeni. Când lumea se sătura de greul vieţii, din patria sa, când din munca grea de toate zilele nu se mai ajungea şi pentru cele trebuitoare vieţii, atunci în cei amărâţi se deştepta dorul de a-şi părăsi ţara şi a porni pe drumul pribegiei spre America. Aici sărăcimea prindea fire, agonia pentru sine şi pentru cei rămaşi acasă şi încă le mai rămânea. După ce petreceau

mai multă vreme în țara bogățiilor, ori se întorceau acasă, ori se stabileau în țara care astfel le devenea a doua patrie. S'au schimbat însă vremurile și împrejurările și în America; traiul nu mai este atât de ușor nici acolo în urma multelor falimente ce au dat în timpul din urmă fabricile și alte întreprinderi. Viața s'a scumpit pe neașteptate și acolo, dar ce e mai rău nu este nici lucru, așa că imigrații nu pot agonisi nimica.

Din cauza aceasta s'a pornit o adevărată imigrațiune de popoare dar în astfel de proporții, încât ne găsim în fața unei formale invasiuni de pe vremea mongolilor.

Muncitorii de toate neamurile își iau adio dela țara muncii, banilor și libertăților pentru a se înapoia în țara de unde au pornit. Vor fi gândit că patria mamă totuși mai bine se va îngriji de ei, ca neagra străinătate. Apoi la urma urmelor, fie pânea cât de rea, tot mai bine în țara ta.

Astfel până la 28 Nov. n. nu mai puțin ca 447.000 de inși au părăsit America și se așteaptă ca alți 500.000 de muncitori să le urmeze.

— **Cu prilejul onomasticeii lui Björnson.** Eri la 8 Decembrie, eruditul scriitor norvegian și-a serbat a 75-a aniversare a nașterii sale.

Cu prilejul acesta clubul național boem considerând energica intervenție a marelui scriitor în favorul elementului slav din Ungaria i-a adresat următoarea telegramă:

„Deputații întruniți în clubul național boem, Vă trimit, cu prilejul aniversării a 75-a a d-voastră, cele mai călduroase felicitări și expresia celei mai nemărginite mulțumiri pentru nobila apărare a fraților lor oprimați, a sârmanilor Slovaci. Sperăm, că vocea dv. puternică, glasul profetului umanității și al dreptății, a cărui forță e recunoscută de toate popoarele civilizate, se va ridica încă multă vreme în interesul popoarelor apăsate de niște guverne, cari vreau să-și impună ca dreptate țaria lor brutală”.

— **Mort înviat.** În morga din cimitirul din Drezda s'a petrecut într-o noapte din săptămâna trecută o scenă cutremurătoare. Printre multele cadavre se găsea și corpul mort al unui măcelar, care după câteva ceasuri de moarte apărută, învia. Mortul deșteptându-se, începu să pipăie în stânga și în dreapta, dând tot de cadavre. Atunci începu să tipe și să strige desperat după ajutor. Păzitorul grăbi iute să vadă ce e, care nu-i fu mirarea că măcelarul mort stă ridicat în sus pe masă și tremură de groază. El fu transportat îndată la spital, unde mâne zi muri pentru a învia poate în ziua de apoi a doua oară.

— **Femeie avocat apărând într'o afacere militară.** În Franța, mai ales în Paris, există deja de mai multă vreme femei avocați. Greul vieții le silește să se imbulzească pe orice carieră, — dacă nu întoldea una pot prinde în mreje câte un bărbat — ca să le susțină. Astfel a fost năpădită cariera de medic, de profesor, avocat și alte multe meserii. Doamna avocat dr. Maria Verona însă a făcut un pas înainte, ceea ce înseamnă, că feminismul în urma nenorocitelor împrejurări de trai, câștigă teren tot mai mult. Zilele trecute doamna Verona avu să ia apărarea unor soldați înaintea tribunalului militar. Femininul apărător își dase toate silințele să scoată nevinovați pe „băieți”, dar în zadar, căci ei fură osândiți. Ne-

succesul acesta n'are să o supere pe d-na Verona, de oarece își pricepe bine meseria și are o clientelă destul de rentabilă, grație faimei sale de bun avocat.

— **x Viitor de aur românimea are** dacă numai dela comercianți români va cumpăra.

Cereți preț-curent românesc dela comerciantul român *F. A. Degan* din Fiume (Postafiók No. 163) căci vi-l trimite gratis. În el se află toți articli pentru bucătărie: 1 kgr. cafea fină numai cu 1 fl. 20 cr., 1 kgr. *Tea* aromatică numai cu 3 fl. 25 cr., apoi Ciocoladă efină, Fructe sudice, etc., cu preț redus. Spesele de porto la 5 kgr. el le plătește. Într'un pachet trimite și mai multe mărunțișuri. Cine dorește a cumpăra efin și bine să grăbească. Toți câți au comandat au fost îndestuliti!!!

ROMANUL „LUPTEI”.

SEMNUL CELOR PATRU

de CONAN DOYLE. (14)

— Urmare —

Lângă masă, într'un scaun cu spetează lată, cu trupul încovoiat, ședea Scholto, cu capul plecat pe umărul stâng, cu zimbetul acela fantastic, îngrozitor. Era rece și înțepenit; murise pe semne cu mai multe ore înainte. Se părea că nu numai fața, dar trupul lui întreg s'a petrificat în convulziuni grețoase. Pe masă, aproape de mână, era o armă ciudată, — o măciucă noduroasă, cu un mâner de piatră în formă de ciocan, legat de măciucă cu o sforțică. Lângă măciucă zărirăm o bucățică de hârtie cu câteva slove scrise pe ea. Holmes o luă în mână, o privi cu luare aminte și-apoi mi-o întinse mie.

«Ce zici acuma?»

La lumina felinarului citi cu groază cuvintele: «Semnul celor patru».

— «Pentru Dumnezeu ce înseamnă aceasta?»

— Inseamnă un omor! — îmi răspunse Holmes, plecându-se peste cadavru. — Ah! La asta mă așteptam. Uită-te aici!»

Imi arată un fel de ghimpe, lung, negricios, care era împuns în capul lui Scholto chiar de-asupra urechii.

«Pare a fi un ghimpe».

— Da, e un ghimpe. Poți să-l scoți, dar fi cu băgare de seamă căci e înveninat!»

Am prins ghimpele cu două degete și l-am scos cu atâta ușurință încât abia a rămas în urma lui o urmă mică, un punctuleț palid de sânge.

«E o taină ce n'o pot înțelege! — zisei eu lui Holmes».

— Dimpotrivă, îmi răspunse Holmes, din clipă în clipă e mai puțină taină. Nu-mi lipsesc decât câte-va zale ca lanțul deducțiilor mele să fie complet».

Uitasem cu totul de Scholto, care palid înlemnit sta în ușă și-și frământa mâinile. Apoi isbucni deodată în vaiere.

«A dispărut comoara! I-au furat comoara. Colo sus e gaura prin care am coborât-o. Eu am dat mână de ajutor, am fost cel din urmă care l-am văzut pe fratele meu. L-am lăsat aici ieri seara și am auzit cum a înțuiat ușa».

— La ce oră?»

— Cătră orele 10. Iar acum e mort. Va veni poliția și voi mai ajunge și eu în bănuială. Da, da, așa are să se întâmple. Dar D-voastre, domnilor, așa-i că nu mă bănuieți? Nu veți crede doară că eu sunt asasinul? Nu v'aș fi adus aici dacă eu aș fi fost autorul omorului. O, vai de mine! Inebutnesc!».

Își rotia brațele în aer și dădea din picioare cași când ar fi înnebunit deja.

«N'are să-ți fie teamă, domnule Scholto,

— îl liniști Holmes punându-i mâna pe umăr — ascultă de mine și du-te la poliție pentru a anunța cazul. Ofere-te în același timp să le dai orice ajutor. Noi vom aștepta aici până te vei întoarce».

Scholte, aproape inconștient, coborâ treptile și dispăru prin poartă.

(Va urma).

Economie.

Bursa de efecte.

La încheierea bursei au notat:			Coroane
Acțiune institutului de credit			638.50
„ „ austriac	vinde		752.75
„ „ ung.	„		472.25
„ băncei de escompt	„		671.50
„ soc. căilor fer. aust. ung.	„		111.20
Renta ung. de aur 4 proc.	„		93.45
„ „ coroane 4 „	„		114.75
„ austr. de aur 4 „	„		96.75
„ „ coroane 4 „	„		101.—
Scrisuri fonciare „Albina”	„		19.24
Napoleon d'or (20 franci aur)	„		23.57
mărci germane, aur	„		11.4
Galbeni austriaci și ungurești	„		118.05
Bilete germane 100 mărci	„		96.20
„ franceze 100 franci	„		96.20
„ italiene 100 lire	„		94.15
„ române 100 lei	„		2.53
Rubla rusești de hârtie	„		

Prețurile cărnii, galiților, legumelor poamelor ș. a. în piețele din Budapesta.

Tovărășia economilor ungari, care aprovizionează piețele (halele) din Budapesta, a publicat la 7 Noemv. n. următoarele prețuri:

Carne: Carne de vită 116—144 coroane, carne de vițel 100—140 coroane, carne de porc 112—136 coroane, slănină proaspătă 136—140 coroane, slănină sărată 1.28—1.36 coroane, slănină afumată 1.48—1.50—1.52 coroane, slănină de topit 1.36—1.40 coroane, unsoare de porc 1.48—1.50 coroane, de majă metrică. — **Carne afumată:** 1.20—1.60 coroane, șuncă 1.80—2.00 coroane, salamă 4.—4.40 cor. de chilogram.

Galițe: Puii de găină, mici 160—200 fileri, mai mari 200—240 fil, rațe slabe 320—400 fileri, rațe grase 4.60—6 coroane, găște grase 12—16 coroane, găine 2.40—4 coroane, curci 6—19 coroane de pe-reche.

Legume: Cartofi galbini 5—5.60 coroane, roșii 5.—5.50 cor. albi 4.—4.60 coroane, ceapă 8—10 cor. aiu (usturoiu) 32—36 cor. de majă metrică.

Poame: Mere, cele mai frumoase (ranett, Jonathan, Török-Bálint, bătule) 60—100 cor. de m. m. Varză 4—10 cor. de 100 chilograme.

Felurite: Miere 1.—1.10 coroane săpun de Seghedin 60—70 fil. de chilogram.

Oauid: Din Banat și Bacica 108—112 coroane, din Ardeal mai mici 106—110 cor de ladă (în fiecare ladă 1440 bucăți).

Cererile sunt mai mari decât ofertele. Tovărășia recomandă economilor trimiterea de oauid, varză și ceapă, cari sunt foarte căutate.

Galițele numai cele frumoase și grase să se trimită, cele slabe nu prea sunt căutate.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, m. metr. (100 kgr.)	frum.	26 cor.	40 fil
„ „ „ „ „	mijl.	25 „	75 „
„ „ „ „ „	slab	24 „	95 „
Secară,	dela	23.75	— 24.25
Orz,	„	15.70	— 16.10
Cucuruz	„	14.80	— 15.—
Ovăs	„	16.55	— 17.35
Rapiță	„	34.50	— 36.—

II.

Producte.

Prețurile sunt socotite după 100 kilograme în bani gata.

Unsoare de porc, dela	146 cor.	— 147 cor
Slănină . . . „	109 „	— 114 „
Cartofi . . . „	4.30 „	— 5.10 „

III.

Târgul de porci din Kőbánya (Steinbruch) (Prima calitate ungară.)

Bătrâni . . . — —	— fileri kilogramul.
Tineri . . . 128—130	„ „

Redactor responsabil:

GEORGE PLEȘOIANU.

„Dar de Crăciun!”

TABLOUL DEPUTAȚILOR NAȚIONALIȘTI

Fotografiile foarte bine reușite ale celor 25 deputați din clubul parlamentar al naționalităților.

Mărimea tabloului 32×42.

Prețul 1 cor. Prețul 1 cor.

Pentru pachetare și trimiterea cu poșta recomandat plus 60 fil.

Tabloul se poate comanda încadrat în ramă frumoasă. Lățimea ramei 10 cm. Prețul cu porto cu tot **5 cor. 92 fil.**

Ramă foarte frumoasă pentru ori care salon cu 4 cor. mai mult.

Un tablou admirabil în ramă foarte frumoasă care reprezintă pe

Mihai Viteazul

mărimea 42X52 cm. Lățimea ramei 10 cm. Prețul 5 cor., plus 92 fil. porto.

Un minunat tablou care prezintă

Vinerea Mare

mărimea 50X65 cm. Lățimea ramei 10 cm. Prețul 6 cor., plus 92 fil. porto.

Se poate comanda la administrația „Pop. Rom.,” Budapesta, VII., István-út nr. 11.

„Octoih Bogat”

ediția II-a

CU LITERE LATINE

de

George Cătană

invățător

cuprinzând întreagă rânduiala a Vecerniei, Utreniei și Liturghiei, împreună cu glasurile, podobile, sfetilele învierii, polileul, pripelele și psalmii aleși, catavasiile, troparele, condacele, irmoasele, și pricesnele tuturor sărbătorilor precum și tipicul catavasiilor de peste tot anul.

Mai departe conține cântări de morți și un adaus bogat de rugăciuni trebuincioase fiecărui creștin, — întocmite pe sama bisericilor și a tuturor cântăreților mici și mari.

Se estinde pe **312** pagini, format mare, cu un tipar frumos și curat și pe o hârtie bună și fină.

Prețurile:

Legat simplu	2 Cor. 40 fil.
„ în pânză cu cruce aurită	3 „ —
„ jumătate în piele cu cruce de aur	4 „ —
„ întreg în piele căptușită, aurit foarte frumos și la margini, în cutie elegantă	7 „ —

La comanda să se adauge plus 20 fil. pentru porto.
Pentru trimiterea recomandată 45. fil.

Se poate comanda la administrația „Poporul Român”, Budapesta, VII., István-út nr. 11.

Dar de Crăciun pentru copii

Biblioteca copiilor, volum cu povești, foarte luxos ilustrate.

Au apărut până acum :		De toate pentru copilașii noștri, ilustrat, cartonat		Lei 3.—
Robinson Crusoe	Lei 1:50	Robinson după Foë, bogat ilustrat, traducere de R. Rosetti, cartonat		„ 3.—
Fetița cu bonetul roșiu	„ 1:50	Idem fără ilustrație, cartonat		„ 1:50
Basme alese	„ 1:50	Din Una mie și una nopți cartonat		„ 3.—
Din lumea copiilor	„ 1:50	Copiii la țară, o poveste veselă. Un volum mare, foarte bogat ilustrat (nou), cartonat		„ 3.—
Jucăriile lui Titii și ale Mimi	„ 1:50	Florini Al.: Povești populare, cartonat		„ 2.—
Bunădimineața lui Moș Ajun	„ 1:50	Iosif Sf.: A fost odată, cartonat		„ 1:50
Animalele domestice, cu ilustrațiuni și versuri, foile gros cartonate indestructibile	„ 2.—	Smara: Corbul cu pene de aur, povești, ilustrat, cartonat		„ 2:50
ABC, învățăm să citim (nou)	„ 1:50	Speranția Th.: Pentru toți copiii, frumos ilustrat, cartonat		„ 2:50
Învăț să socotești, dacă vrei să nu greșești. Carte cu ilustrațiuni instructive de calcul, cartonat	„ 2:50			
Povestea celor doi sbârliți, cartonat	„ 1:50			
A fost odată...! Povești alese. Un volum mare cu ilustrații (nou), cartonat	„ 2:50			

Biblioteca copiilor (ediția „Luceafărului” Sibiiu):

Volumul I	Cor. 1:60
„ II	„ 1:60
„ III	„ 2.—

Se poate comanda la administrația „Poporul Român”, Budapesta, VII., István-út nr. 11.

Săptămâna asta apare

DILETANTUL ROMÂN

INDIGITĂRI ȘI SFATURI
CUM SĂ JUCĂM TEATRU

SCRISE

IN UZUL SOCIETĂȚILOR DE DILETANȚI, AL REUNIUNILOR DE CÂNTĂRI CARI DAU REPRESENTAȚIUNI TEATRALE, PRECUM ȘI AL TUROR AMATORILOR JOCULUI SCENIC

DE

IOSIF VELCEAN

invățător în Reșița.

Cartea cuprinde **144** pag. Mărimea 8° mic.

Cartea e înzestrată cu **56** chipuri.

Prețul broșat **1 cor.** Legat în pânză cor. **1:60.**
Portoul poștal 10 fil.

Se poate comanda la administrația „Pop. Rom.,” Budapesta, VII., István-út nr. 11.